

Számunk szerzői

BALÁZS PÉTER	<i>PhD ösztöndíjas, SZTE, Szeged</i>
BÓDY ZSOMBOR	<i>történész, Miskolci Egyetem</i>
ERŐS VILMOS	<i>történész, DTE, Debrecen</i>
GÁNGÓ GÁBOR	<i>történész, SZTE, Szeged</i>
JANOWSKI, MACIEJ	<i>történész, Lengyel Tudományos Akadémia Történettudományi Intézete, Varsó</i>
KRASZNAI ZOLTÁN	<i>PhD ösztöndíjas, ELTE, Budapest</i>
KURUNCZI JENŐ	<i>történész, politológus, Tessedik Sámuel Főiskola, Körös Főiskolai Kar, Békéscsaba</i>
POGÁNY ÁGNES	<i>történész, BKE, Budapest</i>
POLGÁR TAMÁS	<i>könyvtáros-levéltáros, Győr-Moson-Sopron megye Soproni Levéltára</i>
POZSGAI PÉTER	<i>történész, BKE, Budapest</i>
SCHLUMBOHM, JÜRGEN	<i>történész, Max-Planck-Institut für Geschichte, Göttingen</i>
SPANNENBERGER NORBERT	<i>történész, Geisteswissenschaftliches Zentrum, Lipcse</i>
TUSOR PÉTER	<i>latintanár, Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Piliscsaba</i>
VÁRKONYI GÁBOR	<i>történész, ELTE, Budapest</i>
VASAS GÉZA	<i>tanár, Budapest</i>

A fordításokat GYÁFRÁS EDIT, NOVÁK GYÖRGY, MÁTHÉ TÜNDE és PETNEKI NOÉMI készítette, illetve ellenőrizte.

CONTENTS

Essays

- BÓDY, ZSOMBOR
Private clerks in contemporary and historical discourse in Germany
and Hungary in the twentieth century 5
- POGÁNY, ÁGNES
Crises and elections. Financial policy in Hungary and Austria,
1931-1936 32
- SPANNENBERGER, NORBERT
Volksbund. National Socialist organization of an ethnic group or
an emancipationist minority association? 50
- VASAS, GÉZA
On the crossroads of Ruthenian autonomy (March-September,
1939) 64
- TUSOR, PÉTER
The Hungarian Articles of 1608 before the Roman Inquisition:
the excommunication of Mathias II 89
- VÁRKONYI, GÁBOR
The policy of England towards Constantinople during the Fifteen
Years War. English Ambassador to the Porte Edward Barton's re-
ports from Constantinople, 1593-1597 106
- BALÁZS, PÉTER
Sinful city and innocent countryside. The physiocrats' concept of
the town/city 124

Workshop

- JANOWSKI, MACIEJ
Eötvös and Heybowicz. The draft of a comparison 134

Theory and method

- ERŐS, VILMOS
What is historiography, and why do we write it? 142

Recollection

- GÁNGÓ, GÁBOR
Middle Ages and modernity. Two unknown essays by József Eöt-
vös 148

Beyond the borders

„...I have always been interested in the normal” (Interview with Jürgen Schlumbohm)	161
Bibliography of the works of Jürgen Schlumbohm	165
SCHLUMBOHM, JÜRGEN	
Microhistory—macrohistory	170

Reviews

New questions and approaches in the study of nationalism (<i>The State of the Nation. Ernest Gellner and the Theory of Nationalism. Ed. by John A. Hall. Cambridge University Press, Cambridge, 1998.</i>)	
KRASZNAI, ZOLTÁN	180
<i>Győri Tanulmányok</i> on the 150 th anniversary of the revolution and war of independence of 1848-1849 (<i>Győri Tanulmányok 22. Főszerkesztő: Bana József. Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata, Győr, 2000.</i>)	
POLGÁR, TAMÁS	185
Historical neighbours on each other and for each other (<i>V. Molnár László: Magyar-orsz kulturális kapcsolatok 1750-1815. [Kapcsolattörténeti tanulmányok] Magyar Tudománytörténeti Intézet, Piliscsaba, 2000.</i>)	
KURUNCZI, JENŐ	188
<i>Authors</i>	193

Tisztelt Olvasóink!

2001-ben a következő tematikus számokat kívánjuk megjelentetni: 19. századi észak-amerikai történet; Nagy csaták – hadtörténet; Az Osztrák-Magyar Monarchia nyugati fele. Ezekben bemutatjuk Patrick McGreevy amerikai történészt és Paulinyi Ákost.

Eddigi gyakorlatunkhoz híven a 2001-es évfolyamra is kedvezményt biztosítunk előfizető olvasóinknak.

Évi előfizetői díj: 1200 Ft.

Egy számot megrendelőinknek: 300 Ft + postaköltség.

Egy szám könyvesbolti ára: 370 Ft.

A folyóirat előfizethető az e számhoz mellékelt csekkszelvényen. Kérjük, azon nevüket és címüket nyomtatott betűvel tüntessék fel.

Korábbi számainkból eredeti áron (postaköltség felszámításával) a szerkesztőség címén a következők rendelhetők meg:

1992/3.:	17. század magyar művelődéstörténet;
1993/2.:	Oroszország és a nemzetközi kapcsolatok;
1993/4.:	Historiográfia;
1994/3.:	Külföldi történészek magyar történelemről;
1994/4.:	Angol-francia reformmozgalmak;
1995/1-2.:	Közvélemény és propaganda a 17. századi Magyarországon;
1995/3.:	Szláv népek története a középkorban;
1995/4.:	Az abszolutizmus kora Magyarországon;
1996/1.:	Észak-Amerika a 19. században;
1996/2-3.:	Magyar emigrációk a 19-20. században;
1996/4.:	Ókori civilizációk;
1997/1.:	Magyar művelődéstörténet;
1997/2-3.:	Középkori történeti szám;
1997/4.:	19. századi magyar történet; AETAS repertórium 1985-95.;
1998/1.:	Az orosz ortodoxia;
1998/2-3.:	Az 1848-49-es magyar forradalom és szabadságharc;
1998/4.:	Észak-Amerika a századfordulón;
1999/1-2.:	19. századi magyar történelem;
1999/3.:	A francia középkor kutatás újabb irányzatai;
1999/4.:	Az oszmán török birodalom története;
2000/1-2.:	Megtorlások a magyar történelemben;
2000/3.:	Az első ezredforduló Európában;
2000/4.:	Összehasonlító történetírás.

Az előző évhez hasonlóan az idei évben is átutalhatja *jövedelemadójának 1 %-át* egy olyan egyesületnek, alapítványnak stb., amelyet erre érdemesnek tart.

Folyóiratunk szerkesztői azzal a tiszteletteljes kéréssel fordulnak Önhöz, hogy ha elveivel összecsgezethetőnek és támogatásra méltónak tartja folyóiratunkat, válassza az AETAS-t.

2000-ben folyóiratunkhoz támogatóink 1 %-os felajánlásából összesen 25.436 Ft érkezett be. Ezt az összeget a 2000/3. szám nyomdaköltségéhez használtuk fel.

Segítségüket köszönjük.

Ha az idei évben is az Actas támogatása mellett dönt, akkor töltsse ki az APEH-től kapott rendelkező nyilatkozatot, majd helyezze bele egy borítékba. Erre írja rá a nevét, lakáscímét és a személyi számot. Ezt követően zárja le, majd a következő lehetőségek egyikével juttassa el az adóhivatalba:

1. Ha maga készíti el az adóbevallását, akkor azzal együtt, azonos tasakban adja postára.
2. Ha a munkáltatója állítja ki és nyújtja be az szája-ról szóló nyomtatványokat, akkor neki adja át a kitöltött rendelkező nyilatkozatot és a szükséges adatokat tartalmazó, lezárt borítékot.

Adószámunk: 19079581-2-06

Nagyon köszönjük Olvasóink eddigi támogatását és érdeklődését. Reméljük, hogy erre a jövőben is számíthatunk.

Az AETAS Szerkesztősége

6701 Szeged, Pf.: 1179.

<http://www.lib.jgytf.u-szeged.hu/actas/>

E-mail: actas@jate.u-szeged.hu

Az AETAS történettudományi folyóirat. Megjelenik évente négy alkalommal. Kiadója az AETAS Könyv- és Lapkiadó Egyesület. A lap főként történeti tárgyú tanulmányokat, forrásokat, kritikákat, ismertetéseket, interjúkat közöl, de szívesen fogad írásokat a társadalomtudományok más ágaiból is.

* * *

Az AETAS megjelenését döntően alapítványi támogatás teszi lehetővé. Az AETAS több vagy akár egy száma is megrendelhető a szerkesztőség címén. A folyóirat előfizetési díja egy évre 1120 Ft. A lap ára egy szám megrendelése esetén 280 Ft+postaköltség, könyvesboltban 350 Ft.

* * *

Az AETAS-t a szerkesztőség terjeszti. A lap megvásárolható:

Budapest: Magiszter Könyvesbolt, V. ker., Városház u. 1.; Balassi Könyvesbolt, II. ker., Margit utca 1–3.; Eötvös Könyvesbolt, V. ker., Kecskeméti u. 2.; Lítca Kft., I. ker., Budavár, Hess A. tér 4.; Írók Boltja, Parnasszus Kft., Andrássy út 45.; Atlantisz Könyvesbolt, V. ker., Váci utca; ELTE BTK könyvtár, Piarista köz 1.; Osiris Könyvesbolt, V. ker., Veres Pálné u.

Szeged: Katedrális Bt.: Sík Sándor Könyvesbolt, Oskola u. 27., Könyv- és Jegyzetbolt, Dugonics tér 12.; Egyetemi könyvtár, Petőfi S. sgt.; JGYTF Kiadó Jegyzetbolt, Boldogasszony sgt. 6.; Tolkien Könyvesbolt, Kossuth L. sgt. 1.

Miskolc: Fókusz Könyvesbolt, Pátria üzletház;

Bibliofil Kft., Kazinczy Könyvesbolt, Széchenyi u. 33.

Pécs: JPTE Iskolaszövetkezet Könyvesbolt, Ifjúság út 6.

Szombathely: Berzsényi Dániel, Tanárképző Főiskola jegyzetboltja
Károli Gáspár tér

* * *

Kiadja az AETAS Könyv- és Lapkiadó Egyesület

6701 Szeged, Pf. 1179.

Telefon: 62/544-000/31-85

e-mail: actas@jate.u-szeged.hu

<http://www.lib.jgytf.u-szeged.hu/actas/>

Felolós kiadó: Deák Ágnes

Olvasószerkesztő: Benkes Réka

Szerkesztőségi titkár: Tóth Klára

Technikai szerkesztő: Petit Irodalmi Stúdió

A borítót tervezte: Szekeres Ferenc

Nyomdai munkálatok: Délmagyarország Könyv-, Lapkiadó
és Nyomdaipari Kft., Szeged.

ISSN 0237-7934

Bolti ár: 350,- Ft

Előfizetőknek: 280,- Ft

Ősajátos paradoxonja a két világháború közötti osztrák és magyar gazdaságpolitikának, hogy éppen a liberális pénzügyi elvekhez (a költségvetési egyensúly megőrzése, a valuta aranyparitásának védelme) való ragaszkodás és az egyszer már átélt inflációtól való félelem indította a kormányokat olyan, ideiglenes mentőintézkedésnek szánt, ám végül hosszú évekre megrögzült, központosított gazdasági intézmények bevezetésére, mint amilyen a kötött devizagazdálkodás is volt. Budapesten és Bécsben meg voltak győződve arról, hogy a leértékelést választó országok a pénzpiac állami befolyásolásának veszélyes talajára léptek, a valutaárfolyamokba és a pénz vásárlóértékébe való hatósági beavatkozással végső soron még súlyosabb válságba taszítják gazdaságukat.

Dogány Ágnes tanulmányát számunk 32-49. oldalán olvashatják.